

Z KRONIKI ODDZIAŁU PTH W NOWYM SĄCZU

1. Powszechny Zjazd Historyków Polskich

W dniach 19-21 września 1994 r. odbył się w Gdańsku XV Powszechny Zjazd Historyków Polskich. Wzięło w nim udział prawie 1 200 historyków z całego kraju i zagranicy; naukowców, archiwistów, nauczycieli. Uczestnikom zjazdu przekazał posłanie - przez ministra Andrzeja Zakrzewskiego - prezydent RP, Lech Wałęsa. Obrady toczyły się w 6 sekcjach chronologicznych, na sympozjach i spotkaniach. Największe zainteresowanie i emocje wzbudził panel zatytułowany: Powstanie i początki „Polski Ludowej”. Profesorowie: Krystyna Kersten, Andrzej Ajnenkiel, Andrzej Paczkowski i liczni dyskutanci, zastanawiali się jak nazwać ten twór, w którym żyliśmy przez 45 lat? Była to Polska Ludowa, agenturalna czy podległa? W konkluzji wszyscy zgodzili się z tym, że przebadanie i opisanie tego okresu jest ambitnym, wcale niełatwym zadaniem, które stoi przed historykami III Rzeczypospolitej

Nauczyciele praktycy, dydaktycy, wydawcy podręczników i pomocy naukowych oraz przedstawiciele Ministerstwa Edukacji Narodowej zgromadzili się licznie na spotkaniu, które było poświęcone stanowi nauczania historii i perspektywom edukacji historycznej. Z zainteresowaniem wysłuchano referatu wprowadzającego „Refleksje Nikifora” autorstwa prof.dr Marcina Kuli.

Na Walnym Zgromadzeniu Członków PTH w dniu 22 września 1994 r. wybrano nową władzę. Funkcję prezesa powierzono ponownie prof. dr Jackowi Staszewskiemu z Torunia

2. Sesja historyczna

2 maja 1995 r. przypada 80 rocznica bitwy gorlickiej, przełomowego momentu działań militarnych na froncie wschodnim 1915 r. Te wydarzenia naszej Małej Ojczyzny były tematem sesji popularne - naukowej, zorganizowanej w dniu 10 kwietnia 1995 r. przez historyków II Liceum Ogólnokształcącego im. M.Konopnickiej i członków Polskiego Towarzystwa Historycznego w Nowym Sączu.

Referaty zostały przygotowane przez uczniów pod kierunkiem nauczycieli II LO: mgr Jadwigi Matczyńskiej - Żuchowicz, mgr Jerzego Horowskiego, mgr Władysława Kruc; i mgr Antoniego Szczepanka. Pierwsze wystąpienia obejmowały tematykę związaną z sytuacją w Galicji przed wybuchem I wojny światowej: gospodarczą (ref. Alicji Gancarczyk) polityczną (ref. Krystyny Zięciny), działalność niepodległościową polskich organizacji wojskowych (ref. Aliny Borek). Omówiona została przez młodzież akcja niepodległości: Józefa Piłsudskiego (ref. Sylwii Sadowskiej), kariera wojskowa gen. Józefa Hallera (ref. Z. Bagińskiej) i gen. Tadeusza J.Rozwadowskiego (ref. Agnieszki Masłowskiej). Następnie uczniowie w swoich referatach przedstawili działania wojenne w Galicji do wiosny 1915 (ref. Rafała Leszki), przygotowania do bitwy gorlickiej (ref. Ewy Popieli), jej przebieg do 2 maja 1915 r. (ref. Pawła Sikory) i znaczenie (ref. Daniela Jachimowicza), przypomnieli o udziale Polaków (ref. Renaty Toczek) i zniszczeniach wojennych po bitwie (ref. Kamila Bańkowskiego). Scharakteryzowana została postać ks. Bronisława Świeykowskiego burmistrza Gorlic (ref. Daniela Bodzionego). Program sesji zakończyły referaty o płk. Franciszku Ksawerym Latiniku (ref. Teresy Smoter) i cmentarzach wojskowych bitwy gorlickiej (ref. Stanisława Brzeziny).

Ciekawe wystąpienia uczniów starannie opracowane w oparciu o literaturę naukową wzbudziły zainteresowanie uczestników sesji. A wzięła w niej udział młodzież z klas humanistycznych II Liceum Ogólnokształcącego, przedstawiciele sądeckich szkół średnich z nauczycielami historii, członkowie Polskiego Towarzystwa Historycznego Oddziału w Nowym Sączu z prezesem mgr Tadeuszem Dudą.

Wartość merytoryczną i wychowawczą sesji wysoko ocenili szczególnie zainteresowani problematyką przedstawiciele Gorlic z zastępcą przewodniczącego Rady Miasta, Tomaszem Mierzwińskim oraz wójtowie tych gmin, na terenie których rozegrała się bitwa gorlicka. W sesji uczestniczyła poseł na Sejm RP, wójt gminy Luźna, Grażyna Kotowicz. Goście z regionu gorlickiego przywieźli do szkoły upominki, książki Michała Klimeckiego *Gorlice 1915*, okolicznościowe medale pamiątkowe przedstawiające ks. Bronisława Świeykowskiego. Ta postać burmistrza wojennego, świadka wydarzeń majowych 1915 r. do niedawna zapomniana, jest szczególnie bliska gorliczanom. Wystąpieniom młodzieży przysłuchiwał się uważnie ks. kpt. Zbigniew Kępa, deklarujący wykorzystanie materiałów z sesji w swojej pracy kapelana Oddziału Straży Granicznej w Nowym Sączu.

Cenne nagrody książkowe dla uczniów - referentów ufundowali: prezydent Nowego Sącza, Zarząd Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego oraz Stowarzyszenie Civi-tas Christiana w Nowym Sączu. Wręczyli je młodzieży obecni na sesji: wiceprezydent Nowego Sącza mgr Leszek Zegzda i wiceprezes Zarządu Oddziału PTH w Nowym Sączu, Stanisław Pażucha.

Znaczącym uzupełnieniem sesji była ekspozycja fotograficzna przedstawiająca Gorlice 1915 r., zniszczenia wojenne, portrety uczestników bitwy, cmentarze wojenne bitwy w Gorlicach, Sękowej, Luźnej

(Pustki), na Magurze Małastowskiej oraz prace naukowe na ten temat. Na wystawie znalazła się również mapa ścienna z ubiegłego wieku, obejmująca Królestwo Galicji i Lodomerii.

Sesję prowadził Antoni Szczepanek - znawca działań wojennych w Galicji w czasie I wojny światowej, do przełamania frontu między Gorlicami a Tarnowem, autor pracy magisterskiej na ten temat. Zakończyły ją wystąpienia posłanki Grażyny Kotowicz, przedstawiciela burmistrza Gorlic i wiceprezesa sądeckiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego, którzy wyrazili słowa uznania młodzieży i organizatorom sesji.

3. Sprawy organizacyjne

Zwracamy się z apelem do członków PTH i miłośników historii naszego regionu o współpracę z Redakcją *Rocznika Sądeckiego*. Materiały i artykuły autorzy mogą składać sekretarzowi mgr Mieczysławowi Smoleniowi w Redakcji *Rocznika*, ul. Jagiellońska 30, I p., tel. 43-70-03 oraz na ręce mgr Marii Kruczek w II Liceum Ogólnokształcącym, ul. Żeromskiego 16, tel.42-05-06.

Maria KRUCZEK